

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

**Dla WALNEGO ZGROMADZENIA i Rady Nadzorczej ŁUŻYCKIEGO BANKU
SPÓŁDZIELCZEGO w LUBANIU**

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania finansowego Łużyckiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w LUBANIU ul. SPÓŁDZIELCZA 10, które zawiera sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz pozycje pozabilansowe, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym i rachunek przepływów pieniężnych za rok zakończony w tym dniu oraz informacja dodatkowa obejmująca wprowadzenie i dodatkowe informacje zawierające opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające (dalej „*sprawozdanie finansowe*”).

Naszym zdaniem, załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2019 r., oraz jego wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz statutem Banku;
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych, („Ustawa o rachunkowości”- Dz.U. z 2019r. poz. 351 z późniejszymi zmianami)

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 24 lutego 2020 roku

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów (“KSB”) oraz stosownie do ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach”- Dz.U. z 2017 r., poz. 1089) oraz Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r, w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE”-Dz.U.UEL1158). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od Banku zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. **W trakcie przeprowadzania badania kluczowy**

biegły rewident oraz firma audytorska i pozostali uczestnicy procesu audytu -pozostali niezależni od Banku zgodnie wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz Rozporządzeniu UE. Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Inne sprawy

Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zostało zbadane przez **kluczowego biegłego rewidenta Stanisława Michalskiego działającego w imieniu firmy audytorskiej Beskidzki Spółdzielczy Związek Rewizyjny nr PIBR 1712.** O sprawozdaniu tym biegły rewident wyraził **opinie bez zastrzeżeń w dniu 2 marca 2019 roku.**

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do sprawy
1) ryzyko kredytowe - utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	Poddaliśmy analizie zaprojektowanie i działanie procesu oraz polityki tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartości należności kredytowych oraz dokonaliśmy oceny systemu kontroli w tym procesie, w tym kontroli automatycznych w systemach IT Banku, biorąc pod uwagę także możliwe obejścia kontroli. W ramach przeprowadzonych procedur dokonaliśmy uzgodnienia bazy należności kredytowych z księgami rachunkowymi Banku w celu potwierdzenia kompletności ujęcia należności kredytowych będących podstawą tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących odsetki, jak również wartości tych rezerw i odpisów.
2) ryzyko zmiany wartości zabezpieczeń przyjętych przy działalności kredytowej.	Dla wybranych ekspozycji kredytowych zweryfikowaliśmy czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości na dzień bilansowy. Dla ekspozycji innych niż w kategorii „normalne”, na podstawie próby, dokonaliśmy weryfikacji prawidłowości wyliczenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących oraz przeanalizowaliśmy wycenę zabezpieczeń wykorzystanych w procesie tworzenia rezerw celowych. W badanej próbie analizowaliśmy również kredyty udzielone osobom wewnętrznym.

3) ryzyko oszacowania rezerw z tytułu prowizji w świetle wyroku TSUE z września 2019	Oszacowanie rezerwy na ewentualne zwroty prowizji od nadpłaconych kredytów zostało wykonane przez Bank.

Odpowiedzialność Zarządu Banku i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Banku zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity- Dz.U. z 2019 r. poz. 351) (dalej „ustawa o rachunkowości”), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa, a także statutem Banku, także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uznaje za niezbędną aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Banku jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Banku do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jego spraw przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;

**Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego
ŁUŻYCKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO w LUBANIU za 2019 rok**

- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Banku;
- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Banku zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność BANKU do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Bank zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz, że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności za prawidłowe ustalenie współczynników kapitałowych.

Współczynniki kapitałowe na dzień 31 grudnia 2019 r. zostały zaprezentowane w Informacji dodatkowej i obejmują współczynnik kapitału podstawowego Tier I oraz łączny współczynnik kapitałowy.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego, czy Bank przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy Bank prawidłowo ustalił współczynniki kapitałowe. Dla potrzeb niniejszej informacji za odrębne przepisy rozumiemy Rozporządzenie

Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późn. zm. ("CRR"), Prawo bankowe.

Celem badania sprawozdania finansowego nie jest przedstawienie opinii o przestrzeganiu obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej, w szczególności o prawidłowym ustaleniu współczynników kapitałowych i opinii takiej nie formułujemy. W oparciu o wykonaną przez nas pracę informujemy, że nie stwierdziliśmy:

- przypadków nieprzestrzegania przez Bank w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej,
- nieprawidłowości w zakresie ustalenia przez Bank na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynników kapitałowych zgodnie z odrębnymi przepisami wymienionymi powyżej, które miałyby istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Banku za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 r. („Sprawozdanie z działalności”)

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa. Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności Banku wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta.

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji. W związku z badaniem sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy inne informacje nie są istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Sprawozdanie z działalności Banku uzyskaliśmy przed datą niniejszego sprawozdania z badania.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności Banku:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości
- jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

**Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego
ŁUŻYCKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO w LUBANIU za 2019 rok**

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późn. zm.), naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych zawartych w Sprawozdaniu z działalności Banku wymaganych w art. 111a ust. 1 i 2 Prawa bankowego. W świetle naszej wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności Banku istotnych zniekształceń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Banku są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust.1 Rozporządzenia UE oraz art.136 Ustawy o biegłych rewidentach.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Banku uchwałą nr 41/R/2019 z dnia 17 października 2019 do badania sprawozdań finansowych za lata 2019-2020. Bank w Lubaniu po przerwie w latach 2011- 2015 Zlecił badanie sprawozdania finansowego Związkowi za lata 2016- 2020 Natomiast rotacja kluczowego biegłego rewidenta jest zachowana . Jest to piąty rok badania sprawozdania finansowego Łużyckiego Banku Spółdzielczego w Lubaniu - przez kluczowego biegłego rewidenta Stanisława Michalskiego – nr 2510. Bank jest członkiem Beskidzkiego Spółdzielczego Związku Rewizyjnego. Nie obowiązuje go rotacja firmy audytorskiej w przypadku zlecenia audytu sprawozdań finansowych Związkowi. Obowiązuje Bank jednak rotacja osoby kluczowego biegłego rewidenta. Jest to ostatnie badanie przed obligatoryjną przerwą na okres 3 lat.

Stanisław Michalski

Kluczowy Biegły Rewident

nr w rejestrze 2510

działający w imieniu:

**Beskidzkiego Spółdzielczego Związku Rewizyjnego- firma audytorska -1712
z siedzibą w Ketach, 32-650 Kęty ul. Jana III Sobieskiego 16**

Kęty, dnia 24 lutego 2020 r.